Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Breviarium benedictinum, pars aestivalis - Cod. Schwarzach 3

[Schwarzach?], [1507-1514]

De apostolis

urn:nbn:de:bsz:31-183796

Visual Library

De apoſtolis.

Iſti ſunt viri ſcī quos elegit dñs ī charitate non
ficta ꝛ dedit illis gl'az ſempitnā quoꝝ doctrina ful
gēt ecclīa ut ſol et luna all'a. añ Ecce ego mitto
vos ſic̄ oues ī medio lupoꝝ; eſtote ergo prudentes
ſicut ſerpentes et ſimplices ſic̄ columbe. Inuitm
Regem apl'oꝝ dñm. Venite adorem9. In j no9
ñ. In omnē terrā exiuit ſon9 eoꝝ et in fines orbis
terre verba eoꝝ. ps Celi enar. an Hec ē gñatio 9
querentiū dñm q̄rentiū faciē dei iacob. Dñi eſt 12
19 Exultate iuſti ī dño rectos decet collaudatio.
Ipſum. ā Clamauerūt iuſti et dominus exau
19 diuit eos. Benedicā. ā Conſtitues eos p̄ncipes
ſup omnē terrā memores erūt nōis tui dñe. Eru 28
ctauit. an Principes p̄pl'oꝝ congregati ſūt cū
deo abraham. Omīs gentes. ℣ In omnē ter 29
Si omnium ſcōꝝ m̄r̄m grata nobis lc̄o
debet eſſe ſolēnitas fratres cariſſimi.
quanto gratior eoꝝ qui p̄ntez ſecuti ſunt
principez m̄r̄m. Magnoꝝ. quanto magis
arietum. Illoꝝ enī filij non gñatiōe carnis
ſed imitatiōe virtutis facti ſunt om̄s qui
poſterius uſqꝫ ad mortem ꝯfeſſi ſunt chriſtū.
Ecce ego mitto vos ſic̄ oues in medio lupoꝝ ℟
dicit dñs. Eſtote ergo prudentes ſicut ſerpentes et
ſimplices ſicut columbe ℣ Dū lucē habetis credi
te in lucē vt filij lucis ſitis. Eſtote. Hos obtu
lerunt p̄pl'i gentiū: de quibꝫ pſalmiſta an
tea cantauit dicens. Afferte dño filios arietū.
His p̄mū dñs cum ad ꝯfeſſionez ſui nōis
hortaretur nō ſolū ſe promiſit victorie co
ronatorē. ſed et certaminis adiutorem.
Tollite iugū meū ſup vos dicit dñs et diſcite q2
mitis ſū et humilis corde. Iugū enī meū ſuaue
eſt et on9 meū leue ℣ Et inuenietis requiē aīabꝫ veſtris.

Et iã in ipĩs et poſteros admonebat q̃m
qđ dicebat / ſcriptum poſteris relinquebat.
Filius ergo ait. exhortans eos. Cũ aũt addu
cent vos ad pncipes et pſtates / nolite cogitare
quid reſpondeatis / l' quid loquamĩ. Non. n.
vos eſtis qui loquimini / ſed ſpũs patris
veſtri qui loquitur in vobis. Cum ſteteritis
añ reges et pſides nolite cogitare quõ aut quid lo
q̃mini. Dabitur enĩ vobis ĩ illa hora quid loq̃mini
℣ Nõ enĩ vos eſtis q̃ loq̃mĩ ſz ſpũs pr̃is veſtri qui
loquit' in vobis. Meditari vetuit / et confiteri
precepit. Maluit enĩ auferre pſumptionem
humanã / et gratiã dare diuinã. ut ĩ ſemet
ipſis timidi / et ĩ deo eſſent audaces. Unde
et ĩ alio pſalmo vox mr̃m in deo dicit / quaſi
ex pte fragilitatis / humane verendo. Eripe me
de inimicis meis dẽs m̃s / et ab inſurgẽtibꝫ
ĩ me libera me. In omnẽ trã exiuit ſon⁹ eoꝝ
Et ĩ fines orbis tre verba eoꝝ ℣ Non ſũt loquele
neqꝫ ſermões q̃ꝫ nõ audiantur voces eoꝝ. Inꝟ no.
Dediſti hereditatẽ timẽtibꝫ nomẽ tuũ dñe Ex 37
audi dẽs dep. ã Annũciauerũt opa dei et facta
eius intellexerunt. Exaudi dẽs ora. ã Beati 33
quos elegiſti dñe habitabũt in atrys tuis. ps
39 Te decet ã Exultabunt omnia uiſti alla Confi 47
tebimur tibi ã Lux orta ẽ iuſtis alla rectis corde
letitia alla. in lxx ã Qui diligitis dñz
letamini in dño et confitemĩ memorie ſctitatis eius
61 Dñs regñ ex. ã Cuſtodiebant teſtimonia eius
et precepta eius alla. ps Dñs regñ iraſ. ℣ Conſtitues 62
Et paulo poſt de auxilio diuino confidens
dicit. Fortitudinẽ meaz ad te dñe cuſtodiaz.
Supra ceteras enĩ turbas fidelium / necnon
antiquorum iuſtorum et pphaꝝ eminentes apl̃os

ſuos volens dn̄s oſtendere/dixit ad eos, Bt̄i
oculi qui vident que vos videtis/et aures que
audiunt q̄ vos auditis, Multi enī reges et ꝓphe
voluerūt videre q̄ vos videtis: et nō viderūt/et audire
que auditis; & nō audierūt, Vidi coniunctos vi
ros habentes ſplendidas veſtes/et angelus dn̄i locutus
ē ad me dicens Iſti ſūt viri ſancti facti amici dī ℟ Vidi
angl̄m dī volantē ꝑ mediū celi voce magna clamantē
et dicentē, Item alibi Iam inquit non dicā vos
ſeruos ſꝫ amicos/quia ſeruus neſcit quid faciat dn̄s
eius. Vos aūt dixi amicos; qꝛ oīa quecunqꝫ au
diui a patre meo nota feci vobis, Iiſdem ait itē
in alio loco. Quecunqꝫ alligaueritis ſuꝑ terraꝫ
erūt ligata et in celo: et quecūqꝫ ſolueritis ſuper
terrā erūt ſoluta et in celo, Iſti ſunt triumphato
res ⁊ amici dei q̇ ꝯtēnentes iuſſa principū meruerūt pre
mia eťna Modo coronanť & accipiūt palmā ℣ Iſti ſunt
q̇ venerūt ex magn̄ tribulatiōe et lauerūt ſtolas ſuas ī ſanguīe
agni, Item alibi ſciſcitanti petro q̇d ſibi et ſo
ciis ſuis ꝓfuiſſet reliquiſſe oīa/et ſeq̇ redemptorē re
ſpondit dn̄s dicens, Amē dico vobis qꝛ vos q̇ ſecu
ti eſtis me/in regn̄atiōe cū ſederit fili⁹ hoīs in ſede
maieſtatis ſue! ſedebitis et vos ſuꝑ ſedes duodecim
iudicantes duodecim trib⁹ iſrl̄, Iſti ſūt qui viuē
tes in carne plantauerūt eccliam ſanguine ſuo: non ſūt
de terra corpa eorū ſeparata Quorꝫ merito ſunt in celis
aīe ſc̄orꝫ coequales, ℣ In omnē ťrā exiuit ſonus eorꝫ/et
ī fines orbis ťre ūba eorꝫ, Iſti ſunt lux mundi/q̇a
ꝑ ipſos lumē fidei et vere ſc̄ie ꝓmū dn̄s huic mun
do tradidit/et a pctōrꝫ tenebris gentes et ꝓplos
eruit, Iſti ſunt ſal terre; per eos naqꝫ terrigene cō
dimentū ſaporis vite eterne preperūt/ut reſtri
gerent cunctis laſciuiā/et a putredine pctōrū et
viciorꝫ vermibus ſeruarentur illeſi, Conſtitues

cos principes ſup omnē terrā memores erūt nōis tui dn̄e
In omni progenie et gn̄atiōe. ℣ In omē ʒ trā. Ad cāū.
ſtī ſūt viri ſancti et amici dei quoꝝ doctrina fulget ecclia.
Nit. Dixit dn̄s ieſus S. Joannē. ℣ Dediſti here-
diſcipul' ſuis. Hoc eſt p̄ceptū meū ut diligatis
inuicem ſic dilexi vos. Maiorē hac dilectionē
nemo hʒ ut aiaʒ ſuā ponat quis pro amicis
ſuis. Vos amici mei eſtis ſi feceritis que
ego precipio vobis. Jam non dicā vos ſeruos
qꝛ ſeru9 neſcit quid faciat dn̄s eius. Vos aūt dixi
amicos qꝛ oīa q̄cūqꝫ audiui a p̄re meo nota feci
vob. Nō vos me elegiſtis ſʒ ego elegi vos et po
ſui vos ut eatis et fructū afferatis et fruct9 vr̄
maneat. ut quodcūqꝫ petieritis p̄rem in nōie
meo det vobis. Cum cuncta ſacra eloq̄a Grego.
dn̄ica plena ſint preceptis: quid eſt qꝛ de dile
ctione quaſi de ſingulari mandato dominus
dicit. Hoc ē preceptū meū ut diligatis inui
cem: niſi qꝛ omē mandatū de ſola dilectiōe ē et
oīa vnū preceptū ſūt: et quicq̄d p̄cipit in ſo
la charitate ſolidat. Iſti ſūt viri ſancti quos e
legit dn̄s in charitate non ficta et dedit illis gl̄iam ſem
piternā quoꝝ doctrina fulget ecclia ut ſol et luna. ℟
Sc̄i p fide vicerūt regna opati ſunt iuſticiam. Lectio x
Ut enī multi arboris rami ex vna radice
prodeunt: ſic multe virtutes ex vna charita
te gn̄ant. Nec hʒ aliquid viriditatis ramus
boni operis: ſi nō manet in radice caritatis.
Precepta ergo dn̄ica et multa ſūt et vnum.
multa per diuerſitatē opis: vnū ī radice dile
ctionis. Nimis honorati ſūt amici tui deus Nimis
ꝯfortatus ē principatus eoꝝ. ℣ In omēʒ trā. Qualr̄
aūt iſta dilcō ſit tenenda ipſe inſinuat. qui in
pleriſqꝫ ſcripture ſue ſententijs et amicos iubet

diligit in ſe! et inimicos diligit ꝓpter ſe, Ille enī
veraciter charitatē hꝫ qui et amicū diligit i
deo et inimicū diligit ꝓpt deū, Nā ſūt nonulli
qui diligūt ꝓximos ſed ꝑ affectū cognatōis
et carnis: quibus tn̄ in hac dilectōe ſacra elo
quia nō contradicūt, Non ſunt loquele neqꝫ ſer
mones quorū non audiantur voces eoꝝ In omēz trā exiuit
ſonus eoꝝ et in fines orbis terre verba eoꝝ ℣ Nimis ho
norati ſūt amici tui d̄s nimis confortatus ē pincipatus eorū,
Sed aliud ē quod ſponte impenditr nature!
aliud qd̄ preceptis dn̄icis ex charitate debetr obe
dientie, Hi inimicꝫ et proximū diligūt! et tn̄ illa
ſublimia dilectionis p̄mia non aſſequuntur.
qꝛ amorē ſuū non ſpiritualiter! ſed carnaliter
impendūt, Fuerunt ſine querela an̄ dn̄m et ab
invicem non ſunt ſepati Calicē dn̄i biberunt et amici dī
facti ſūt ℣ Tradiderunt corpa ſua propt d̄m ad ſupplicia
ideo coronantr & accipiunt palmam, Laudes.
Hoc eſt p̄ceptū meū ut diligatis invicem ſicut
dilexi vos, an̄ Maiorem charitatē nemo hꝫ
vt animā ſuā ponat quis pro amicis ſuis, ā Vos ami
ci mei eſtis ſi feceritis que ego p̄cipio vobis dic̄ dn̄s, ā,
Non enī vos eſtis qui loquimini ſed ſp̄us patris veſtri
qui loquitr in vobis dic̄ dn̄s, an̄ In patientia veſtra poſ
ſidebitis aīas veſtras, R̄ Nimis honorati ſūt amici tui
deus ℣ Nimis confortatus eſt principatus eorū ℣ An
nūciauerūt, Euā Dū ſteteritis an̄ reges et p̄ſides nolite
p̄meditari qualr̄ rn̄deatis, dabitr .n. vob̄ i illa hora qd̄ loq̄mi,
Iurauit dn̄s et non penitebit eū tu es Ad veſperas,
ſacerdos ineternū, ps̄ Dixit dn̄s. ā Colloret eū dn̄s cū pri
cipib9 ꝑpli ſui ps̄ Laudate pueri, ā Dirupiſti dn̄e vin
cula mea tibi ſacrificabo hoſtiā laudis, ps̄ Credidi, ā
Confortatus ē pncipatus eoꝝ et honorati ſūt amici tui
deus, ps̄ Dn̄e pbaſti, R̄ Conſtitues eos pncipes ſu

per omnē terrā ℟ Memores erūt nōis tui domine, Sup
Beati eritis cū vos oderint hōies et cū ſeparauerīt
vos et exprobrauerint et eiecerint nomē vrm̄ tanq̄ ma
lum propter filiū hōis: gaudete et exultate ecce enim
merces veſtra multa eſt in celis, Eſtote fortes ī bello
et pugnate cū antiquo ſerpente/et accipietis regnū eter
nū alla, añ Beati pacifici bti mūdo corde qm̄ ipſi de
um videbunt, Alie Matutī, laudes.
Veſtri capilli capitis omnes numerati ſūt nolite
timere: multis paſſeribꝰ meliores eſtis vos, ā Vos
aūt dixi amicꝰ qꝛ oīa q̄cūq; audiui a p̄re meo nota feci vo
bis alla, añ Nolite timere eos qui corpus occidunt:
aīaz aūt nō poſſunt occidē dīc dn̄s, añ Bti mūdo corde
qm̄ ipi deū videbunt, añ Bti qui pſecutōez patiunt
ꝑpter iuſticiā, Tradent enī vos in concilijs ꝛ in ſyna
gogis ſuis flagellabūt vos et añ reges et p̄ſides duce
mini ꝑpter me in teſtimoniū illis et gentibꝰ, Iſti viuē
tes in carne plantauerūt ecclīam ſanguine ſuo nō ſūt de
terra corpa eorū ſeparata quoꝝ merito ſūt ī cel' aīe ſcōꝝ
Tollite iugū meū ſup vos Laudes coequales
qꝛ mitis ſū ꝛ humil' corde, añ Iugū enī meū ſu
aue eſt & onus meū leue dicit dominꝰ. ā Manete ī di
lcōe mea ſic dilexi vos dic dn̄s, ā Vos eſtis lux hꝰ mdi
q ī patiēa poſſidebitis aīas veſtras, ā Dico aūt vob' ami
cis meis ne terreamī ab his q vos pſequūt, Non vos me
elegiſtis: ſꝫ ego elegi vos ꝛ poſui vos ut eatis ꝛ fructum
afferatis ꝛ fructꝰ vr̄ maneat, Iſti ſūt triumphatores
ꝛ amici dei q contēnentes iuſſa p̄ncipū meruerūt p̄mia
eterna modo coronant' et accipiūt palmā, S. Joan.
In i t Dix̄ ihs diſci ſuis, Hec mando vob'
ut diligatis inuicem, Si mūdꝰ vos odit ſcitote
qꝛ me priorē vobis odio hūit, Si de mūdo fuiſ
ſetis mūdꝰ qđ ſuū erat diligeret, Quia vero
de mundo non eſtis: ſed ego elegi vos de mūdo:

propterea odit vos mundus, Mementote ſer
monis mei quē ego dixi vobis, Non eſt ſeruus ma
ior dño ſuo, Si me pſequuti ſunt / & vos pſequent,
Si ſermonē meū ſeruauerūt / et veſtrū ſeruabunt,
Sed hec oīa facient vobis ꝓpter nomē meū: q̄ neſci
unt eū qui me miſit, Si non veniſſem et loquut9
eis fuiſſem / pctīm non haberent, Nunc aūt excuſa
tionē non habent de pctō ſuo, Qui me odit / et patrē
meū odit, Si opera non feciſſem in eis que nemo
alius fecit / pctīm non hrēnt, Nunc aūt et viderūt
& oderūt ⁊ me ⁊ prēm meū, ſed ut impleatur ſermo q̇
in lege eorum ſcriptus eſt / quia odio huerūt me gratis.
Hec mando vobis ut diligatis in **Auguſti,**
uicem: ac per hoc intelligere debemus hūc
eſſe fructū nr̄m / de quo ait, Ego vos elegi ut eatis
et fructū afferatis / et fructus veſter maneat, Et qđ
adiunxit / ut quodcūqꝫ petieritis prēm in nōie meo
det vobis, Tunc utiqꝫ dabit nobis / ſi diligamus
inuicem, cum & hoc ipſum ipſe dederit nobis: qui
nos elegit non habentes fructum: quia nō eū nos
elegeramus: et poſuit nos ut fructū afferamus /
hoc eſt inuicem diligamus. quē fructū ſine illo af
ferre non poſſumus; ſicut palmites facere ſine
vite nihil poſſunt, Charitas ergo ē fructus nr̄:
quā definit aplus de corde puro et conſcientia bo
na / et fide non ficta, Hac diligimus inuicē / hac
diligimus deū, Neqꝫ enī vera dilectione diligere
mus inuicē / niſi diligentes deū, Diligit enī vnuſ
quiſqꝫ proximū ſuū tanqꝫ ſeipm / ſi diligit deum,
Nam ſi deum nō diligit / ſeipſū non diligit In
his aūt charitatis duobꝫ pceptis tota lex pendet
et pphe, Hic eſt fructus nr̄. De fructu itaqꝫ nob mā
dans hec mando inquit vobis ut diligatis inuicē,
Unde ait, Si mundus vos odit / ſcitote q̄ me priorē
vobis odio habuit,

Quū nullius apoſtoli dies celebranda eſt ī eo tempore occurrat nis lectiones habens: ī eo quamq; reiectū foliū totidem lectiones hic ſcriptas habuit: hoc ſubſtituto folio ſunt omiſſe,

Anno dn̄i 1412 folia
quedam huius libri
ſunt innouata per f.
Am. Phe.

Sequitur de Martyribus.

Iſti ſunt ſancti qui pro teſtamento dei ſua corpa tradiderūt et in ſanguine agni lauerūt ſtolas ſuas. Abſterget deus omnē lachrymā ab oculis ſcoꝝ ⁊ iā nō erit amplꝰ neq; luctus neq; clamor/ ſed nec ullus dolor qm̄ priora trāſierūt, Sanctum ē uerꝫ lumē et admirabile miniſtrans lucem his qui pmanſerūt in agone certaminis accipiūt ab ipſo ſplendorem ſempitnū in quo aſſidue felices letantur. Inuita. Regem mrīm adoremꝰ dn̄z. In i n. Secus decurſus aquaꝝ plantauit viā iuſtoꝝ ſz ī lege